

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прикордонний контроль» щодо врегулювання деяких питань перетину державного кордону у разі в'їзду в Україну іноземцями та особами без громадянства в період воєнного стану»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про прикордонний контроль» щодо врегулювання деяких питань перетину державного кордону у разі в'їзду в Україну іноземцями та особами без громадянства» розроблений у зв'язку з необхідністю закріплення на законодавчому рівні обов'язкових умов перетину кордону іноземцями та особами без громадянства для забезпечення відшкодування їм витрат на медичну допомогу, покриття воєнних ризиків, а також ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами.

Указом Президента України від 24.02.2022 року №64/2022 запроваджено воєнний стан в Україні, який, на сьогодні, продовжено до 18 серпня 2023 року. Запровадження воєнного стану, воєнні дії, обстріли та ліквідація наслідків ведення бойових дій на території України зобов'язують врахувати та вжити заходів на майбутнє щодо захисту, убезпечення осіб, які в'їжджають на територію України.

Багато іноземців допомагають Україні під час війни та відвідують нашу державу з різними цілями: волонтерська діяльність, участь в гуманітарних програмах, знімання відео-репортажів або документальних фільмів, створення бізнесу чи робочі поїздки.

Нажаль, на сьогодні, стовідсотково безпечних міст в Україні не існує. І хоча основні бойові дії зосереджені у східній та південній частині України, територія всієї країни постійно потрапляє під ракетні обстріли, що, безумовно, є великою загрозою для життя і здоров'я людей.

У зв'язку з цим, враховуючи наслідки військових дій на території України, загальну безпекову ситуацію, мають бути передбачені додаткові механізми для захисту та мінімізації ризиків пов'язаних із воєнними діями для іноземців, осіб без громадянства, які в'їжджають на територію України.

У свою чергу, діючі правила і підстави перетину державного кордону не враховують ризики пов'язані із воєнними діями, а також вибухонебезпечними предметами, що унеможлиблює їх відшкодування для зазначеної категорії осіб.

Варто зазначити, що вибухонебезпечні предмети становлять смертельну загрозу. Найбільш розповсюджені з них: різні види протипіхотних мін, мінометні та протитанкові міни, артилерійські та танкові снаряди, різні види ручних гранат тощо. Усі вони містять вибухові речовини та можуть спрацювати від тертя, удару чи інших механічних дій. Навіть після тривалого перебування у воді або землі ці речовини не втрачають здатності вибухати.

На таку небезпеку можна потрапити на вулицях, дитячих майданчиках, у покинутих будинках, зруйнованих будівлях, на заміському відкритому просторі

(у водоймах, лісах, полях, на узбіччях доріг) та ін. У містах ворог зазвичай мінує предмети, які можуть становити хоч якусь цінність: мобільні телефони, зброя або її деталі, аптечки, продукти, дитячі іграшки та ін.

У містах та селах ворог, також, використовує так звані «розтяжки», які одразу непомітні для ока людини. Їх можуть застосовувати біля входних дверей у багатоповерховий будинок, тощо. Крім того, «розтяжки» та інші вибухонебезпечні предмети активно використовують біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій, тощо. Вони ретельно маскують заміновані місця гілками дерев вздовж доріг та стежок.

Україну зараз називають однією з найбільш замінованих країн в світі. Станом на початок 2023 року через війну в Україні близько третини території забруднено різними вибухонебезпечними предметами. Державна служба України з надзвичайних ситуацій вказує, що для очищення землі знадобляться десятки років, спеціальна техніка та кваліфікований персонал. Дані про площі забруднення країни вибухонебезпечними предметами різняться та не є точними, адже поки триває війна, отримати достовірні цифри вкрай складно. За даними Mines Advisory Group, на цей час Україна є найбільш замінованою територією світу, випереджаючи попередніх «лідерів» – Афганістан і Сирію. Їх підрахунки про замінування територій нашої держави приблизно збігаються із тими, які надає Україна: це близько 170-180 тисяч квадратних кілометрів. Якщо провести аналогію з іншими країнами, це: половина площі всієї Німеччини, або вісім Ізраїлів, або майже шість Бельгій, або чотири Естонії.

Враховуючи вищевикладене, з метою запровадження покриття витрат від воєнних ризиків у період дії воєнного стану, а також ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами на постійній основі через неможливість прогнозування часу, необхідного для розмінування території країни, пропонується передбачити необхідність наявності відповідного страхового полісу для іноземців та осіб без громадянства, які прибувають на територію України, умовами якого має передбачатися застрахованим ризиком, зокрема, нещасний випадок внаслідок воєнних дій та/або через контакт із вибухонебезпечними предметами, пасивних воєнних ризиків, а також невідкладну допомогу, амбулаторну допомогу, госпіталізацію та репатріацію застрахованої особи (чи її тіла в разі смерті) від місця перебування до місця її постійного проживання.

Окрім цього, за рахунок наявності страхового медичного полісу очікується зменшення витрат державного та місцевих бюджетів щодо забезпечення надання медичної допомоги для іноземців та осіб без громадянства, які прибувають на територію України. Варто зазначити, що запровадження аналогічних механізмів та правил в'їзду на територію інших країн з метою мінімізації потенційних ризиків поширенню гострої респіраторної хвороби та іншими ГРВІ є звичайною світовою практикою, яка дозволяє мінімізувати фінансове та матеріальне навантаження на заклади охорони здоров'я, ефективність та якість надання медичних послуг. Наявність полісу страхування передбачено, зокрема, у таких країнах, як: Німеччина, Великобританія, Норвегія, Туреччина.

2. Мета та завдання прийняття законопроекту

Метою законопроекту є уточнення та доповнення переліку умов, які надають право іноземцям, особам без громадянства перетнути державний кордон у разі в'їзду на територію України, у зв'язку із необхідністю мінімізації подальших ризиків пов'язаних із війною, вибухонебезпечними предметами, гострою респіраторною хворобою, сезонних захворювань, інших захворювань, які можуть бути визнані епідемією у подальшому.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Проектом закону пропонується внести зміни до Закону України «Про прикордонний контроль», якими передбачається:

1. Доповнення переліку обов'язкових умов, які надають право іноземцям, особам без громадянства перетнути державний кордон у разі в'їзду на територію України, а саме:

полісу (свідоцтва, сертифікату) страхування, що виданий страховою компанією, яка зареєстрована в Україні, або іноземною страховою компанією, яка має представництво на території України чи договірні відносини із страховою компанією-партнером на території України (асистанс) та діє на строк перебування в Україні, що покриває:

витрати, пов'язані із медико-санітарною допомогою;

відшкодування ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами;

відшкодування ризиків, пов'язаних з війною у період дії воєнного стану на території України чи окремих її місцевостях.

2. Встановити що дія зазначеної умови не поширюється на: іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають на території України, та осіб, яких визнано біженцями, або осіб, які потребують додаткового захисту; працівників дипломатичних представництв та консульських установ іноземних держав, представництв офіційних міжнародних місій, організацій, акредитованих в Україні, та членів їх сімей; водіїв та членів екіпажу вантажних транспортних засобів, автобусів, що здійснюють регулярні, нерегулярні та маятникові перевезення, членів екіпажів повітряних і морських, річкових суден, членів поїзних і локомотивних бригад; військовослужбовців (підрозділів) збройних сил держав - членів НАТО та держав - учасниць програми НАТО «Партнерство заради миру», які беруть участь у заходах з підготовки підрозділів Збройних Сил України.

3. Надати повноваження прикордонній службі здійснювати перевірку наявності відповідного полісу страхування .

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У відповідній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закон України «Про прикордонний контроль», Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб», Закон України «Про правовий режим воєнного стану», Закон України «Про протимінну діяльність в Україні».

5. Фінансово – економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту матиме позитивний вплив в частині забезпечення відшкодування іноземцям та особам без громадянства, які в'їжджають на територію України, витрат, пов'язаних із медико-санітарною допомогою, ризиками, пов'язаними із війною та вибухонебезпечними предметами за рахунок страхових виплат. Окрім цього очікується зменшення фінансового та матеріального навантаження на заклади охорони здоров'я, пов'язані із лікування іноземних громадян, осіб без громадянства та підвищення ефективності та якості надання медичних послуг.

Народні депутати України